

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura maghiară maternă

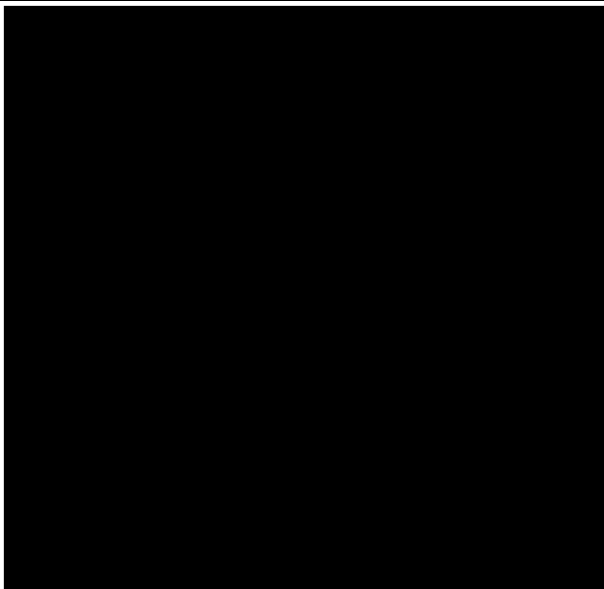
Numele:.....
.....
Inițiala prenumelui tatălui: .....
Prenumele: .....
.....
Școala de proveniență: .....
.....
Centrul de examen: .....
Localitatea: .....
Județul: .....

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

I. TÉTEL

(60 punct)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Nagypénteki hiedelmek

*Nagypénteken mossa holló a fiát,
Ez a világ kígyót-békát rám kiált,
Mondja meg hát ez a világ szemembe,
Kinek mit vétettem életemben.*

A népdal szövegét olvasva aligha jut eszünkbe, hogy első két sora nagyon régi szokás emlékéét őrzi. Az ősi tavaszkezdő lusztrációét, vagyis tisztulási rítusét, amely mosakodással és a szó mágikus erejével akart egészséget szerezni, gonoszt, betegséget és bajt távoztatni. E szokás aztán a kialakuló keresztény kultúrkörben a nagypéntekhez kapcsolódott. Valószínűleg egyrészt azért, mert a néphit Jézus kereszthalálához kötötte a testben való megújulás gondolatát, másrészt mert nagypénteken, Jézus halálára való megemlékezéséknél, nem harangoztak, helyette kereplőt használtak, ez viszont lármával jár, a zajcsinálás pedig ősi gonoszűző módszer.

A magyarságnál is hasonló módon alakult e szokás, amely még századunk elején is élt. Nagypéntek hajnalán pl. Veszprém, Győr, környékén patakhoz, folyóhoz mentek mosakodni. Nógrádban hazavitték az „aranyos vizet” (hajnalban, adott előírások szerint merített, szépségvarázslásra alkalmas víz), másutt a lovakat is megfürdették, hogy egészségesek legyenek. A gonoszűzés viszont féregűzésben realizálódott. Az Ipolyban pl. a házzal ellentétes irányba lesöpörték a portát. Göcsejben a gazda vagy a gazdasszony kora hajnalban meztelenül, pálcával a kezében körülfutotta a házat, miközben ezt mondta: „Patkányok, csótányok, egerek, poloskák oda menjetek, ahol füstös kéményt láttok!” Azért oda, mert hajdanában nagypénteken Jézus halálának emlékére kioltották a tüzet, és akinél mégis égve maradt, az a megátalkodott bűnös megérdemelte, hogy a férgek ellepjék, és a gonosz a házába költözzék.

Békésben nagypéntek hajnalán a leány egy patak menti fűzfához ment, kibontotta a haját, a fűzfaágak hajlása szerint a földnek körbefésülte, és közben háromszor mondta: „Kígyó, béka, távozz a házunkból!” Kígyót, békát kiáltott, de gonoszt is értett rajta, hisz a kígyó az ördög, a béka pedig a boszorkány megtestesítője volt. – Egyébként e mondás gonosszal vádolás értelme már korán kialakult. Tanúsítja Péchy Márton is, amikor 1560. évi levelében többek között így írt: „Mind ream teor es mind kygiot bekat ram kyaltana ha lehetne.”

Göcsejben nagypéntek reggelén a ház minden tagja egy pohárka pálinkát ivott azért, hogy ha majd nyáron a mezőn véletlenül elalszik, a kígyó ne másszon a szájába, a gonosz elkerülje.

Más vidéken, pl. Bácskában, Szeged vidékén a rítusos mosakodásra és a gonosz- vagy féregűzésre nagyszombaton került sor, amikor a feltámadási körmenetre újból megszólaltak a harangok. Kolompolásal, bográcsveregetéssel zavarták a gonoszt; mondván: „Kígyók, békák, szaladajatok, megszólaltak a harangok!”

(Bogdán István *Régi magyar mulatságok* című könyvének részlete alapján)

Vărszolja a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Mi az oka annak, hogy a különböző megtisztulási szertartások a nagypéntekhez kapcsolódnak? Írd ki a szövegből azt a részt, amely választ ad a kérdésre!

---

5 pont

2. Mi a lusztráció? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- a. tavaszi tisztulási rítus
- b. gonoszűző zajkeltés
- c. féregűzés
- d. feltámadási körmenet

Helyes válasz betűjele: ____

4 pont

3. Milyen „férgeket” űztek Göcsejben nagypénteken? Válszolja egy mondatban a szöveg alapján!

---

5 pont

4. Írd a következő kijelentések betűjelét a táblázat megfelelő rovatába!

- a. A kígyó az ördög, a béka pedig a boszorkány megtestesítője.
- b. Ha nagypéntek reggelén ég a tűz a lakásodban, bűnös vagy, aki megérdemli, hogy a házát ellepjék a férgek.
- c. A nagypénteki népszokások között előfordulnak Krisztus kereszthalálához köthető tisztulási rítusok is.
- d. A szó mágikus erejével egészséget lehet szerezni, gonoszt, betegséget és bajt távoztatni.
- e. Ha nagypéntek reggelén pálinkát iszol, nyáron nem mászik a kígyó a szádba.

Tényszerű igazság	A hiedelem szerint érvényes igazság

5 pont

5. Társítsd az egyes népszokásokat ahhoz a régióhoz, ahol honosak! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovatába! Minden számhoz egyetlen betűjel tartozik. Egy betűjel többször is szerepelhet.

1. A ház minden tagja pohárka pálinkát ivott azért, hogy ha majd nyáron a mezőn véletlenül elalszik, a kígyó ne másszon a szájába, a gonosz elkerülje.	a. Nógrád
2. A gazda vagy a gazdasszony kora hajnalban meztelenül, pálcával a kezében körülfutotta a házat.	b. Ipolyság
3. A leány egy patak menti fűzfához ment, kibontotta a haját, a fűzfaágak hajlása szerint a földnek körbefésülte.	c. Göcsej
4. Hazavitték az „aranyos vizet”.	d. Békés
5. A házzal ellentétes irányba lesöpörték a portát.	

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5 pont

6. Egy külföldi ismerősöd a húsvéti időszakban érkezik látogatóba, és épp nagypénteken utazik végig a Kárpát-medencén. Mondd el neki 4–5 mondatban a szöveg alapján, hogy miket láthatott, tapasztalhatott volna a megtisztulási és féregűzési szertartások keretében, ha száz évvel korábban látogat erre!

---

6 pont

B.

1. Milyen beszédzándékot fejeznek ki a feregűző rigmusok? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

„Patkányok, csótányok, egerek, poloskák oda menjeteK, ahol fűstös kéményt láttok!”

„Kígyó, béka távozz a házunkból!”

„Kígyók, békák, szaladjatok, megszólaltak a harangok!”

- a. Tényközlés
- b. Véleménykifejtés
- c. Óhaj, kívánság kifejezése
- d. Kérés
- e. Tanács

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

2. A szövegben szerepel három olyan igealak, amelyeket ma már nem mindenki használ. Írd a vonalra mindegyik igealak esetében a vele kapcsolatos IGAZ állítás betűjelét!

1. **kiált**

- a. Ma nem használjuk tárgyias igeaként (pl. valaki kiált valamit)
- b. Ma nem használjuk ezzel a határozóval (pl. valaki valakire kiált)
- c. Ma nem használjuk tárggyal és határozóval (pl. valaki valakire valamit kiált), csak állandósult szókapcsolatokban.

Helyes válasz betűjele: _____

2. **távoztat**

- a. Ugyanazt jelenti, mint a *távozik* ige.
- b. Nem lehet tárgya, akárcsak a *távozik* igének.
- c. A *távoztat* ige tárgya az lehet, ami a *távozik* igének az alanya lenne.

Helyes válasz betűjele: _____

3. **költözzék**

- a. Ez egy egyes szám harmadik személyű igealak.
- b. Mai nyelvhasználatban a *költözzék* igealak fordulna elő helyette.
- c. Feltételeességet vagy bizonytalanságot fejez ki.

Helyes válasz betűjele: _____

6 pont

3. Mit kell az alábbi mondatok alanyaként, illetve tárgyaként értelmezni? Húzd alá az alanyi szerepű, és karikázd be a tárgyi szerepű főnévi csoportokat az alábbi mondatokban!

A népdal első két sora nagyon régi szokás emlékét őrzi.

A néphit Jézus kereszthalálához kötötte a testben való megújulás gondolatát.

Göcsejben nagypéntek reggelén a ház minden tagja egy pohárka pálinkát ivott.

6 pont

4. Adott az alábbi mondat.

Békésben nagypéntek hajnalán a leány egy patak menti fűzfához ment, ...

Illessz bele egy NEM szót, majd alakítsd úgy, hogy a megadott folytatás természetesen követhesse. Írd a vonalra a mondatokat! Figyelj arra, hogy a kiinduló mondat minden szava szerepeljen az általad beírt változatokban is!

a. _____

hanem Göcsejben.

b. _____

hanem húsvét napján.

c. _____

hanem a legény.

d. _____

hanem a kerti diófához.

4 pont

5. Az A. mondat a szövegből származik, a B. ugyanannak a mondatnak egy másik igealakot tartalmazó változata. Melyik kijelentés igaz a mondatokra?

A. Nagypéntek hajnalán pl. Veszprém, Győr, Szeged környékén patakhoz, folyóhoz **mentek** mosakodni.

B. Nagypéntek hajnalán pl. Veszprém, Győr, Szeged környékén patakhoz, folyóhoz **mennek** mosakodni.

Kijelentések:

- Csak a B. mondat írja le rendszeresen ismétlődő szertartásként ezt a hagyományt.
- Az A. változat szerint ez a hagyomány a régi időkben volt jellemző.
- A B. mondat egy, a beszéd pillanatában éppen zajló eseményre utal.
- A B. mondat egy olyan eseményre utal, ami csak a beszéd pillanata után fog bekövetkezni.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

6. Keressétek meg az alábbi részletekben az ok-okozati összefüggéseket, majd írjátok az alábbi táblázat megfelelő oszlopába az okra, illetve az okozatra utaló részeket!

1. *Kígyók, békák, szaladjatok, megszólaltak a harangok!*

2. *Kígyót, békát kiáltott, de gonoszt is értett rajta, hisz a kígyó az ördög, a béka pedig a boszorkány megtestesítője volt.*

3. *„Patkányok, csótányok, egerek, poloskák oda menjetez, ahol füstös kéményt láttok!” Azért oda, mert hajdanában nagypénteken Jézus halálának emlékére kioltották a tüzet, és akinél mégis égve maradt, az a megátalkodott bűnös megérdemelte, hogy a férgek ellepjék, és a gonosz a házába költözzék.*

Mondat	Okra utal	Okozatra utal
1.		
2.		
3.		

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Bocsássanak meg, a feltámadás ünnepi hangulatáról kellene ma kegyes szavakat írnom, in specie aeternitatis*, de mit tegyek, futó napok, sőt órák és percek krónikása vagyok, meg kell elégednem a saját, külön kis kereplőmmel, ami pótolni szokta a harangot ezen a napon.

S milyen profán, szentségtelen dolgokat kerepel. Már öt perce hallgatom.

– Ugyan, mit firkálsz folyton? Még nagypénteken is írsz?

Persze, Laci az, a mindig jókedvű, vigyorgó Laci, az ő örökös, ízetlen vicceivel, aki itt ül a másik asztalnál, nem hagy békén. Hogy rázzam le, mielőtt valamelyik sületlen tréfáját feltálasza?

– Jobb lenne, ha te is csinálnál valamit.

– Ünnepnap?

– Hát persze. Menj el a templomba, vagy szállj magadba.

- *Én kérlekszépen ma elvégeztem kötelességemet, amit egy nagypénteken se mulasztok el.*
- *Ugyan! És mi az?*
- *Telefonálás. Mit gondolsz, ötven helyre kell telefonálnom.*
- *Ötven helyre?*
- *Bizony, mert ezt senki se végzi el helyettem. Még szerencse, hogy csak ötven Holló nevű fővárosi lakos van a telefonkönyvben.*
- *Miféle marhaságot kerepelsz?*
- *Látod, te is milyen felületes ember vagy. Te is elfelejtetted, hogy nagypénteken mossa holló a fiát – de ez még nem volna baj, csak hogy nélkülem az igazi Hollók is elfelejtenék. Azért vállaltam magamra, s végzem el évek óta, önzetlenül, sőt névtelenül, hogy nagypénteken mindig felhívom a Holló nevű embereket, és megkérdem tőlük, megmosták-e a fiaikat.*
- *Eriggy, mert rögtön hozzád vágok valamit!*
- *Kérlek, ha zavarlak...*
- *De már felkavarta a fantáziámat.*
- *Ülj vissza... izé, na, és mit felelnek ezek a te boldogtalan áldozataid?*
- *Ki-ki egyénisége és temperamentuma szerint. Van, aki minden évben újra csodálkozik, nem érti a dolgot – van, aki dühöng és káromkodik, ami igazán nem szép tőle, van, aki megadással várja már jelentkezésem, és magától közli, mielőtt elmondhatnám a figyelmeztetést, hogy köszöni szépen, minden rendben van, legyen nyugodt. Mai eredményemmel különben nem vagyok meglepődve – az egyik Holló – nem akarom átadni az illetőt a közfelháborodásnak, tehát nem mondom meg, melyik – rútol visszaélt bizalmammal, s önzetlenségemet gonosz megjegyzéssel látta jónak meghálálni.*
- *Ugyan?*
- *Igen, kérlek. Kérdésemre, hogy megmosta-e már a fiát, azt felelte, hogy köszöni, igen, de jövő évre gondoskodik helyettesítésről, mert a hollók közgyűlésén, ahol szemészeti okokból ellenőrizni szokták az akasztófára megérett egyének listáját, éppen most értesült róla, hogy ebben az évben én vagyok soron. Mit szólsz – micsoda cinizmus! hogy némely ember nem áll ilyen ízetlen viccet csinálni ünnepnapon!*

(Karinthy Frigyes: *Holló mossa a fiát*)

*in (sub) specie aeternitatis – az örökkévalóság szemszögéből, az örökkévalóság jegyében

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Hogyan viszonyul a szöveg énelbeszélője Lacihoz, a nagypénteki tréfa kitalálójához? Mutasd be viszonyulását az idézet alapján 3–4 mondatban!

„... meg kell elégednem a saját, külön kis kereplőmmel, ami pótolni szokta a harangot ezen a napon. [...] Persze, Laci az, a mindig jókedvű, vigyorgó Laci, az ő örökös, ízetlen vicceivel, aki itt ül a másik asztalnál, nem hagy békén.”

5 pont

2. Mit gondolsz, miért reagálnak különböző módon a Holló családnevű emberek Laci telefonhívásaira? Fejtsd ki válaszod 3–4 mondatban!

5 pont

3. Értelmezd a szöveg zárómondatát az előzmények alapján!

Mit szólsz – micsoda cinizmus! hogy némely ember nem áll ilyen ízetlen viccet csinálni ünnepeken!

5 pont

